

Cesare Pavese

El bell estiu

Traducció de Pau Sanchis

Univers |

El bell estiu

Cesare Pavese

Traducció de Pau Sanchis Ferrer

Univers |

Títol original: *La bella estate*

Primera edició: juliol del 2022

Disseny de la col·lecció: Enric Jardí

Imatge de la coberta: Jacobo Muñiz

© 2022 Cesare Pavese, pel text

© 2022 Pau Sanchis Ferrer, per la traducció

Direcció editorial: Ester Pujol

© 2022 Univers per a l'edició en llengua catalana

Univers és un segell de Grup Enciclopèdia

Josep Pla, 95

08019 Barcelona

Imprès a Limpergraf

Dipòsit legal: B-3.819-2022

Imprès a la UE

ISBN: 978-84-18887-29-1

Qualsevol mena de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra resta rigorosament prohibida i estarà sotmesa a les sancions establertes per la llei. L'editor faculta el CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org) perquè n'autoritzi la fotocòpia o l'escaneig d'algun fragment a les persones que hi estiguin interessades.

I

En aquells temps sempre era festa. N'hi havia prou amb sortir de casa i travessar el carrer per tornar-se boja. Tot era tan bonic, especialment de nit, quan tornaven mortes de cansament i encara esperaven que passés alguna cosa, que es produís un incendi, que nasqués un nen a casa o potser que es fes de dia de sobte i que tothom sortís al carrer i que es pogués continuar caminant i caminant fins a arribar als prats de darrere els turons.

—Esteu sanes, sou joves —deien—, ja es veu que no teniu preocupacions.

Fins i tot la Tina, una de la colla que havia sortit coixa de l'hospital i que no tenia res per menjar a casa, reia per qualsevol cosa. Un vespre que trotava darrere dels altres, s'havia plantat i havia començat a plorar perquè dormir era una estupidesa i robava temps a l'alegria.

La Ginia, si li agafava d'una d'aquestes crisis, feia com si res. Acompanyava a casa alguna altra noia i no parava de xerrar fins que ja no sabien què més

dir-se. En arribar el moment d'anar-se'n, quan ja feia estona que estaven soles, la Ginia feia cap a casa tranquil·la, sense recança de la companyia. Les nits més boniques, s'entén, eren les de dissabte, quan anaven a ballar, i l'endemà es podia dormir; però n'hi havia prou amb menys. Alguns matins, la Ginia sortia per anar a la feina ben feliç només de fer el tram de carrer que l'esperava. Les altres deien:

—Si torno tard, després tinc son; si torno tard, m'ésbronquen.

Però la Ginia mai estava cansada, i el seu germà, que treballava de nit, només la veia a l'hora de sopar, perquè dormia durant el dia. Al migdia (el Severino es girava al llit quan ella entrava), la Ginia parava taula i menjava afamada, mastegant a poc a poc, escoltant els sorolls de la casa. El temps passava lentament, com ho fa en les cases buides, i ella tenia temps de rentar els plats que esperaven a la pica i de netejar una mica. Després, s'estirava al sofà de sota la finestra i es deixava ensopir pel tic-tac del despertador de l'altra habitació. De vegades fins i tot tancava els finestrons per quedar-se a les fosques i sentir-se més sola. De totes maneres, la Rosa baixaria l'escala a les tres i s'aturaria a gratar la porta suaument, per no despertar el Severino, fins que ella li contestés que estava desperta. Aleshores sortien juntes i se separaven al tramvia.

La Ginia i la Rosa només tenien en comú aquella part del camí i un estel de perletes als cabells, però una vegada que passaven per davant d'un aparador i la Rosa va dir: «Semblem germanes», la Ginia es va adonar que aquell estel era ordinari, i va entendre que havia de dur un barretet si no volia semblar també una obrera. I encara més quan la Rosa, que depenia del pare i de la mare, no se'n podria pagar un fins qui sap quan.

Quan passava a despertar-la, la Rosa hi entrava si encara no era tard, i la Ginia feia que l'ajudés a endreçar, mentre se'n reia en veu baixa del Severino que, com tots els homes, no sabia què volia dir dur una casa. La Rosa en deia «el teu marit», per continuar la broma, però sovint la Ginia s'ofuscava i replicava que tenir totes les noses de la casa, però cap home, era poca alegria. Ho deia de broma, perquè per a ella era un plaer estar-se aquella hora tota sola a casa, com una mestressa, però a la Rosa calia fer-li entendre de tant en tant que ja no eren unes criatures. La Rosa tampoc sabia comportar-se pel carrer: feia xiscles, reia, es girava. La Ginia l'hauria estomacat. Però quan anaven plegades a ballar la necessitava, perquè els tractava a tots de tu i perquè amb les seves bogeries feia que tots els altres s'adonessin que la Ginia era més fina. En aquell any tan bonic, quan començaven a viure

soles, la Ginia s'havia adonat aviat que el que la feia diferent de les altres era que també estava sola a casa —el Severino no comptava— i que podia viure, als setze anys, com si fos una dona. Per això, mentre va portar l'estel als cabells va deixar que la Rosa li fes companyia, perquè la divertia. No n'hi havia cap altra en tot el barri tan ximple com la Rosa, quan volia. Sabia desarmar qualsevol, rient i mirant enlaire, i hi havia nits senceres que tot el que deia i feia era pura comèdia. I, a més, bregava com un gall.

—Què tens, Rosa? —deia algú, mentre esperaven que comencés l'orquestra.

—Por —deia, amb els ulls fora de les òrbites—; he vist per allà darrere un vell que em mira, m'espera a fora, tinc por.

L'altre no s'ho creia.

—Deu ser el teu avi.

—Ximple.

—Doncs ballem.

—No, que tinc por.

La Ginia, a mig ball, sentia que l'altre cridava:

—Ets una maleducada, una bruixa, torna al teu cau, ves-te'n a la fàbrica!

Aleshores la Rosa reia i feia riure els altres, però la Ginia, sense deixar de ballar, pensava que era precisament la fàbrica el que feia que una noia fos d'aquella manera. N'hi havia prou amb mirar

els mecànics, que també feien aquesta mena de bromes quan volien conèixer algú.

Si a la colla n'hi havia algun, podies estar segur que abans que es fes de nit alguna noia acabaria empenyada o, si era més bleda, plorant. Et prenien el pèl igual que ho feia la Rosa. Sempre volien dur-les al prat. Amb ells no es podia raonar i s'havia d'estar constantment a la defensiva. Però tenien de bo que alguns vespres cantaven, i ho feien bé, especialment si hi havia el Ferruccio amb la guitarra, un d'alt i ros sense feina, però amb els dits negres i clivellats pel carbó. Semblava impossible que aquelles mans grosses fossin tan bones, i la Ginia, que les havia notades una vegada sota l'aixella mentre tornaven tots junts del turó, es guardava prou de no mirar-les mentre tocaven. La Rosa li havia dit que aquell Ferruccio havia preguntat per ella dos o tres cops, i ella havia contestat:

—Digues-li que abans es talli les ungles.

La pròxima vegada s'esperava que el Ferruccio rigués, però ell ni tan sols l'havia mirada.

Finalment, va arribar el dia que la Ginia va sortir del taller mentre s'agençava el barret amb les dues mans; al portal es va trobar la Rosa, que li sortia al pas.

—Què passa?

—He fet fugina de la fàbrica.

Van anar juntes per la vorera fins al tramvia. La Rosa ja no deia res. La Ginia, molesta, tampoc sabia què dir. Va ser en baixar del tram, prop de casa, quan la Rosa va remugar que tenia por d'estar embarassada. La Ginia li va dir que era ximple i es van barallar a la cantonada. Després la cosa va passar, perquè la Rosa s'havia posat així només per l'ensurt, però en acabat la Ginia estava encara més alterada que ella, perquè se sentia estafada, com si hagués fet una criaturada, mentre els altres es divertien, i perquè, precisament, ho havia fet la Rosa, que no tenia ni una mica d'ambició. «Jo valc més —es deia la Ginia—, als setze anys és massa aviat. Pitjor per a ella si es vol perdre». Deia això, però no aconseguia pensar-hi sense sentir-se humiliada, perquè la idea que totes les altres haguessin passat pel prat sense badar mai boca, mentre que ella, que vivia sola, la mà d'un home encara li accelerava el cor, era una idea que li tallava l'alè.

—Per què vas venir a dir-m'ho aquell dia? —va demanar a la Rosa una tarda mentre sortien plegades.

—I a qui volies que ho digués? Estava ben llesta.

—Per què no me n'havies dit res, abans?

La Rosa, que ara estava tranquil·la i reia, va canviar el pas.

—Si no es diu és més bonic. Porta mala sort parlar-ne.

La Ginia pensava: «És ximple. Ara riu, però abans es volia matar. Encara no és una dona, això és el que passa». Mentrestant, fins i tot quan estava sola, quan anava i tornava pel carrer, pensava que totes som joves i que caldria que tinguessin vint anys de sobte, per saber comportar-se.

La Ginia es va estar un vespre sencer observant l'enamorat de la Rosa: el Pino, el del nas tort, un tap de bassa que només sabia jugar al billar, i que no feia res i parlava amb la boca torta. La Ginia no entenia per què la Rosa encara anava amb ell al cinema, després de saber la mena de bergant que era. No es podia treure del cap aquell diumenge que havien anat plegats en barca, quan va veure que el Pino tenia l'esquena tan plena de pigues que semblava de rovell. Ara que ho sabia tot, també recordava que aquell dia la Rosa i ell havien baixat de la barca i havien anat entre els matolls. Que ximple havia estat de no entendre-ho. Però encara era més ximple la Rosa, i li ho va tornar a dir a la porta del cinema.

I pensar que havien anat tants cops en barca, mentre feien broma, reien i es burlaven de les altres parelles. La Ginia, quan es fixava en els altres, no s'havia adonat del que feien la Rosa i el Pino. Amb la calor del migdia, s'havien quedat a la barcassa ella i la Tina, la coixa.

Els altres, la Rosa inclosa, havien saltat a la riba, i se'ls sentia cridar. La Tina, que no s'havia tret la faldilla ni la brusa, li va dir:

—Si no ve ningú, em despullo per prendre el sol.

La Ginia li va dir que faria guàrdia, però, en canvi, parava l'orella a les veus i als silencis de la riba. Durant una bona estona tot callava sobre l'aigua tranquil·la. La Tina s'havia estirat sota el sol, amb una tovallola als malucs. Aleshores, la Ginia havia saltat a l'herba i havia fet algunes passes amb els peus nus. Ja no se sentia la veu de l'Amelia que havia arrossegat tots els altres. La Ginia, badoca, que s'havia imaginat que jugaven a fet i amagar, no els havia buscat i havia tornat a la barca.

En ple estiu dels anys trenta, la Ginia, de només setze anys, té unes ànsies desbocades de vida. Acompanyada de la seva amiga Amelia, elegant i sofisticada, coneixerà un món enlluernador habitat per artistes bohemis. Fascinada per l'encant dels nous amics, la Ginia aviat s'enamorarà d'un jove i enigmàtic pintor. Encara no ho sap, però aquest serà l'inici d'una història d'amor tan intensa com tempestuosa, carregada d'il·lusions que no sempre es veuran satisfetes i destinada a cremar amb una flama molt feble, que no albira més enllà de l'estiu.

El bell estiu és la història de la inevitable pèrdua de la innocència. Una delicada iniciació a la vida, el descobriment de la sensualitat i la temptació; el pas de l'adolescència a la maduresa i a la certesa del caràcter inevitable del destí.

«Un dels pocs novel·listes veritablement imprescindibles de mitjan segle XX.» Susan Sontag

Cesare Pavese (Santo Stefano Belbo, 1908 – Torí, 1950) va passar la seva infantesa i joventut a Torí, on es va llicenciar en filologia anglesa. Va pertànyer a la generació neorealista italiana i, amb la seva feina a l'editorial italiana Einaudi, va contribuir a la difusió de novel·listes nord-americans com Herman Melville, John Dos Passos, William Faulkner i John Steinbeck, entre molts altres. De tarannà camaleònic pel que fa a la seva vocació literària, ben aviat va inclinar-se per la narrativa, amb obres com *El bell estiu*, Premi Strega de l'any 1950.

19 €

ISBN: 978-84-18887-29-1

Univers | Narrativa

